

Kirjallinen kysymys KK 547/2022 vp

Sakari Puisto ps ym.

Kirjallinen kysymys julkisen talouden velkaantumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Viime aikoihin saakka markkinoilla todistettiin useita vuosia jatkunutta, historiallisestikin epätyypillistä rahapolitiikkaa, nollakorkoja ja keskuspankkien määrällistä elvytystä. Finanssikriisin 2008 jälkeen Suomi on velkaantunut nopeasti. Kuluneella kaudella hallituksen finanssipolitiikka on ollut erityisen avokätistä, ja lisävelkaa on otettu kiihtyvällä tahdilla koronakriisin ja Ukrainan sodan myötä.

Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun rahoituksen professori Vesa Puttonen huomautti 14.10.2022: "Suomen BKT per capita on samalla tasolla kuin 14 vuotta sitten. Julkinen velka on kasvanut samana aikana 60 miljardista 160 miljardiin euroon."

Vuoden 2023 lopussa talousarvion mukaisen valtionvelan (ml. rahastotalouden velka) arvioidaan olevan n. 156 mrd. euroa, mikä on n. 56 % suhteessa BKT:hen. Vuoden 2022 kolmannen lisätalousarvioesityksen myötä velka-arvio kohosi 10 mrd. eurolla merkittäviin lainanmyöntötarpeisiin varautumisen vuoksi. Valtion talousarvioesitys vuodelle 2023 on n. 8 mrd. euroa alijäämäinen, mikä katetaan lisävelalla.

Olemme olleet pitkään huolestuneita velkaantumiskehityksen seurauksista ja korkojen kääntymisestä nousuun. Myös esimerkiksi OP-ryhmän toimitusjohtaja Timo Ritakallio totesi kesäkuussa hallituksen tehneen julkisen talouden suunnitelman tuleville vuosille sillä ajatuksella, että korot ovat nollassa tai negatiivisia eivätkä nousisi suuresti.

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023 nostaa sekin esiin arvion julkisen talouden epätasapainon jatkumisesta myös pitkällä aikavälillä: "Julkinen velka suhteessa BKT:een kohosi korkealle tasolle koronapandemian vuoksi eikä se ole palautunut kriisiä edeltäneelle tasolle. Velkasuhteen kasvu kuitenkin taittui v. 2021 hetkellisesti. Velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen heti vuodesta 2023 lähtien. Pidemmällä aikavälillä julkisen talouden menot ja tulot ovat rakenteellisesti epätasapainossa mm. väestön ikääntymisen johdosta, eikä julkinen talous siksi ole kestäväällä pohjalla."

Vielä keväällä valtiovarainministeriö arvioi Suomella kuluvan korkomenoihin tänä vuonna 700 miljoonaa euroa. Tämänhetkinen tilanne on, että valtionvelan korkomenoiksi arvioidaan noin 1,5 mrd. euroa hallituksen esityksessä valtion talousarvioksi vuodelle 2023, mikä on noin 1 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Valtio näyttää joutuvan ottamaan satojamiljoonia euroja lisävelkaa pelkkään korkojen maksuun.

Kirjallinen kysymys KK 547/2022 vp

Talouden tulevaisuudennäkymät ovat monin tavoin epäselvät. Esimerkiksi 12 kuukauden euribor on tällä hetkellä 2,684 % (19.10.2022), kun se vielä alkuvuodesta oli negatiivinen. Viimeksi euribor on ollut samalla tasolla vuonna 2009. Asuntorahoitukseen erikoistuneen Hypon pääekonomisti Juhana Brotherus kuvaili STT:n haastattelussa euriborin viime aikojen poukkoilua hyvin poikkeukselliseksi ja totesi sen heijastavan epävarmuutta siitä, millaisia korkopäätöksiä Euroopan keskuspankki EKP tulevaan kesään mennessä tekee.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mikä on valtion lainamäärän velkarakenne ja mitkä ovat lainojen vuosittaiset eräntymiset,

mikä on pääomilla painotettu lainojen keskikorko ja keskimääräinen korkosidonnaisuusaika,

minkälainen on korkoriski ja vaikutus talouteen sitä skenaariota silmällä pitäen, että euribor-korot edelleen nousevat,

*miten tilanne voi vaikuttaa velkojen uudelleenrahoitukseen uusilla lainoilla sekä luottoluo-
kitukseen ja*

onko ministeriö tehnyt stressitestejä korkojen nousun varalle?

Helsingissä 21.10.2022

Sakari Puisto ps
Veikko Vallin ps